

Съвети за подпомагане на езиковите умения

Вашата цел винаги трябва да бъде да помогнете на малчуганите да достигнат следващото ниво на сложност – нищо повече или по-малко. Например, ако детето ви използва само по една или две думи на изречение, е препоръчително да се опитате да го поощрите да формулира изречения с три до четири думи.

Представяме ви някои стратегии, които можете да приложите от самото раждане на детето до петгодишна възраст, разбира се, в съответствие с езиковото му ниво. Начинът, по който използвате тези съвети, може да се промени с течение на времето, особено когато децата започват да използват все повече и все по-сложни думи, но основната идея на стратегиите остава същата.

Имитирайте: Имитирането на звуците, които издават, думите или действията им показва, че са чути и че одобрявате това, което правят или казват. Тази стратегия също така насърчава изчакването на реда и поощрява реципрочността – малчуганът започва да имитира вашите по-сложни изказвания.

Разяснявайте: Ако вашето дете сочи с пръст портокаловия сок, защото е жадно, това означава, че то комуникира с вас. За да подпомогнете езиково-говорното му развитие, може да разясните какво се опитва да каже. Преди да му дадете чашата с портокалов сок, кажете следното: "Портокалов сок! Ти искаш портокалов сок!".

Разширяване и преработване: Когато синът или дъщеря ви каже "синя кола", може да добавите следното – "Да, това е голяма синя кола." Ако вашето дете каже "Драконът лети небето.", вие може да допълните казаното – "Драконът лети в небето." Подчертавайте чрез интонацията си думите, на които малчуганът трябва да обърне внимание.

Коментирайте и описвайте: Вместо да казвате на децата си какво да правят по време на игра, описвайте на глас какво правят. Може да добавите "Заобикаляш къщата със синята си кола." или "Прибираш кравата в обора. Там кравата ще може да си почине." Подобни коментари обогатяват речника и помагат на децата да организират мислите си. Възможно е всъщност малчуганът да не е прибирал кравата в обора да поспи – може би просто я е прибрал там – но вашето предположение въвежда нова концепция, която детето ще обмисли.

Премахнете негативните коментари: Постарайте се да не правите забележки от сорта на "Там не й е мястото на кравата." или когато рисуват – "Небето не е розово." Според Рейчъл Кортезе е

препоръчително да насърчавате и валидирате всички опити за комуникация, за да може децата да имат самочувствието да пробват отново и отново.

Балансирайте отговарянето и изслушването: Препоръчително е да предоставяте достатъчно време на децата си да се изкажат и упражняват своите езиково-говорни умения. Важно е да се отбележи, че не е необходимо малчуганът да говори. Той може да ви подаде играчка или да установи зрителен контакт. Възможно е синът или дъщеря ви да ви погледне, защото има нужда от помощ, тъй като не може да отвори кутия. В този случай може да кажете: "Нуждаеш се от помощ при отварянето на кутията!". След това може да изчакате да ви подаде кутията – така предоставяте възможност на детето да ви отговори чрез реакцията си. Изчакването на реакцията на малчугана е трудно начинание за родителите, защото те са свикнали да поемат контрол над ситуацията, но е важно да се даде възможност на момичетата и момчетата да приложат някои от уменията, които тепърва култивират.

Назовавайте нещата: Дори децата все още да не са проговорили, може да ги подготвите, като произнасяте имената на нещата, които ги заобикалят. Например по време на закуска може да назовете храната на масата – ябълка, сок, пюре и т.н.

Намалете "изпитването": Ако знаете, че детето ви знае имената на различните предмети, не го питайте отново и отново. Изпитването по време на игра, вместо просто да си играете с него може да бъде стресиращо преживяване. Вместо това можете да кажете: "Чудя се къде отива конят?". Така го приканвате да отговори, но не го питате директно.

Придържайте се към индивидуалните похвали: На мястото на "Справи се добре!", бъдете по-конкретни с комплиментите. Ако малчуганът все още не е започнал да говори (или дори ако е започнал), е препоръчително да кажете: "Справи се много добре с подреждането на играчките." При децата, които вече се справят успешно с вербалната комуникация, пробвайте следното: "Браво, че ми каза какво точно искаш!", или "Браво, че използва думичките "ако обичаш"!".

Редактор: Нора Маркова

Източник: childmind.org